

Türkiye İstatistik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/628)

Not: Tasarı, Başkanlıkça tali olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas olarak da Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-704/2806

25/6/2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 9/6/2008 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye İstatistik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Türkiye İstatistik Kurumu ve resmi istatistik üretmekten sorumlu olan diğer kurumlar tarafından üretilen ve yayınlanan istatistikler sayım ve anket yapılarak ya doğrudan istatistikî birimlerden ya da idari kayıtlardan elde edilmektedir.

10/11/2005 tarihli ve 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanununun "Gizli veriler" başlıklı 13 üncü maddesi, resmi istatistiklerde gizli veriyi tanımlamakta ve bu verinin kullanımını ve istisnalarını düzenlemektedir. Söz konusu maddenin ikinci fıkrasına göre; bireysel verinin toplulaştırılması ile oluşturulan veri tablosunun herhangi bir hücrendeki istatistikî birim sayısının üçten az olması veya birim sayısı üç ve daha fazla olduğu halde bir veya iki istatistikî birimin hâkim durumda olması halinde ilgili hücredeki veri gizli kabul edilmekte, altıncı fıkrasında ise "istatistikî birimin, kendisine ait gizli verilerin açıklanmasına yazılı onay vermesi halinde veri gizliliği ortadan kalkar" hükmü yer almaktadır.

Dış ticaret istatistikleri gibi ulusal ve uluslararası düzeyde kullanıcı çok olan istatistiklerdeki verilerin önemli bir bölümü, maddede belirtilen gizli veri tanımına girmekte, bu haliyle resmi ve özel kurumlardaki karar alıcılar, iş çevreleri ve araştırmacılar bu istatistiklerden yeterince yararlanama-

maktadır. Yapılan değişlikle, birçok Avrupa Birliği ülkesinde olduğu gibi sadece dış ticaret verilerine mahsus olmak üzere tablolaştırılmış verilerdeki gizlilik hükümlerinin uygulanması ilgili istatistikî birimlerin bunu talep etmeleri şartına bağlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, dış ticaret istatistiklerinde dolaylı tanınmayla gizlilik kapsamına giren verilerin, ancak ilgilinin yazılı başvurusu halinde gizlilik hükümleri kapsamına alınacağına dair düzenleme yapılmaktadır.

Madde 2- Madde ile Kanuna bir geçici madde ilave edilmesi suretiyle aktif ve pasif gizleme kapsamına giren verilerden, Kanunun yürürlüğünden önce Başkanlığın elinde bulunanlar hakkında da Kanunla getirilen değişikliğin uygulanmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 3- Yürürlük ve yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

25/7/2008

Esas No.: 1/628

Karar No.: 37

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulu tarafından 25/6/2008 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 14/7/2008 tarihinde tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/628 esas numaralı "Türkiye İstatistik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 22/7/2008 tarihinde yaptığı 60 ıncı Birleşiminde; Hükümeti temsilen Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Nazım EKREN ile Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; çağdaş bir devletin rasyonel ve tarafsız kararlar temelinde yönetilebilmesi; ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda durumunun tespit edilebilmesi; geleceğe ilişkin plan ve programlarının uygulanabilir olması ve bütün bunlara yönelik araştırmaların yapılabilmesi için doğru, güvenilir, güncel ve periyodik istatistiki verilerin üretilmesi gerekliliğini öncelikle vurgulamak gerekmektedir. Bu çerçevede, Türkiye İstatistik Kurumu ve resmi istatistik üretmekten sorumlu diğer kurumlar tarafından üretilen ve yayınlanan istatistiki veriler, doğrudan istatistiki birimlerden veya idari kayıtlardan elde edilen sayım ve anket sonuçlarına dayanmaktadır.

Resmi istatistiklerde gizli veriyi, bu verinin kullanımını ve istisnalarını 10/11/2005 tarihli ve 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanununun "Gizli veriler" kenar başlıklı 13 üncü maddesi düzenlemektedir.

Ulusal ve uluslararası alanda kullanıcısı çok olan dış ticaret istatistikleri gibi verilerin önemli bir bölümü, 5429 sayılı Kanunda belirtilen gizli veri tanımı içerisine girmektedir. Bu durumda, gizli veri tanımı içerisine giren istatistiklerden resmi ve özel kurumlardaki yöneticiler, iş dünyası, bilim adamları ve araştırmacılar gereği gibi yararlanamamaktadır. Dolayısıyla yukarıda belirtilen sakıncaların ortadan kaldırılmasına yönelik bir düzenlemenin yapılması ihtiyacı ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Kanun Tasarısı ve gerekçesi incelendiğinde;

- Avrupa Birliği ülkelerinde olduğu gibi sadece dış ticaret verilerine mahsus olmak üzere tablolaştırılmış verilerdeki gizlilik hükümlerinin uygulanmasının, ilgili istatistiki birimlerin bunu talep etmeleri şartına bağlanmasının,

- Kanunun yürürlük tarihinden önce Başkanlığın elinde bulunan ve aktif ve pasif gizleme kapsamına giren veriler hakkında da 1 inci madde hükmünün uygulanmasının,

öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Türkiye İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan istatistiklerin bağımsız kişi veya kuruluşlar tarafından da değerlendirilmesinin bu bilgilerin daha sağlıklı hazırlanmasına katkı sağlayacağı,

- İstatistiki bilginin hayatın her alanı açısından vazgeçilmez bir öneminin bulunduğu, bu nedenle istatistiklerin çağdaş ihtiyaçlar doğrultusunda düzenlenmesi gerektiği,

- İstatistiklerin uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanmasının kamuoyunda Kurum tarafından hazırlanan istatistiklere olan güveni daha da artıracacağı,

- Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemindeki bilgilerin çağdaş ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenmesi gerektiği,

- Ulusal hesaplar konusunda yapılan güncelleme ile ilgili olarak güncelleme oranlarında farklılaşma görüldüğü,

şeklindeki görüş ve eleştirileri müteakiben, Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan istatistiklerin hazırlanmasında bir sistem değişikliğine gidilmediği, halihazırda önceki dönemlerde de geçerli olan yöntemlerin kullanıldığı,

- Türkiye İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan istatistik sonuçlarının şeffaf ve güvenilir olduğu,

- Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemindeki çalışmaların Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2007 yılı sonu itibarıyla tamamlanarak İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne (NVİGM) devredildiği, ikamet adres değişikliklerinin sisteme aktarılmasının, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı nüfus müdürlükleri tarafından yapıldığı,

- Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından doğum, ölüm, evlenme, boşanma, vatandaşlık, evlat edinme ve diğer hayati olayların MERNİS (Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi) veritabanına işlendiği, Türkiye İstatistik Kurumunun bu bilgileri kullanarak istatistiki veriler ürettiği,

- Ulusal hesaplar konusunda, Avrupa Birliği ülkeleri dahil resmi istatistik üretimi konusunda gelişmiş tüm ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de düzenli bir güncelleme tatbikatının yapıldığı,

- 10 Aralık 2007 ve 31 Mart 2008 tarihleri arasında yapılan Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) tahminleri arasında kapsam ve yöntem farklılıkları bulunduğu, bu kapsam ve yöntem farklılıklarının ilk tahmin ile sonraki diğer güncellemeler arasında büyüme rakamlarında öngörülen değişim sonucu oluştuğu,

- Güncelleme çalışmaları incelendiğinde güncellenmenin genellikle yukarı yönlü ve güncellenmenin boyutunun hızlı büyüyen ekonomilerde daha yüksek olduğunun tespit edildiği,

- Erken zamanlı istatistik kullanma ihtiyacı ile istatistik üretim sürecinin gerektirdiği zamanlılık arasındaki farkın giderilmesi için çalışmalara devam edildiği,

ifade edilmiştir.

Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerin ardından, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenmiş ve maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

- 5429 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 8 inci maddesini; çeşitli alanlarda ihtiyaç duyulan resmi istatistiklerin üretilmesi amacıyla, Anayasada belirlenen temel haklar ve ödevler çerçevesinde, TÜİK Başkanlığınca talep edilen verilerin, anılan Başkanlıkça belirlenecek şekil, süre ve standartlarda eksiksiz ve doğru olarak istatistiki birimler tarafından ücretsiz olarak verilmesini teminen yeniden düzenleyen yeni çerçeve 1 inci maddenin metne eklenmesi ve müteakip maddede numaralarının teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 1 inci maddesi; kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda çerçeve 2 nci madde olarak aynen,

- 5429 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 54 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendini; hane halkı veya bireyler dışında kalan istatistiki birimlerle yapılan araştırmalar çerçevesinde kendilerinden istenilen bilgileri vermektan imtina eden istatistiki birimlere binbeşyüz Yeni Türk Lirası idari para cezası verilmesini teminen yeniden düzenleyen yeni çerçeve 3 üncü maddenin metne eklenmesi ve müteakip madde numaralarının teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 2 nci maddesi; 5429 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen geçici maddenin; 5429 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin 8 inci fıkrası hükmünün, aktif ve pasif gizleme kapsamına giren ve 5429 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen geçici maddenin yürürlük tarihinden öncesine ait Başkanlığın elinde bulunan veri ve bilgiler hakkında da uygulanmasını teminen değiştirilmesi ve maddenin redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 4 üncü madde olarak,

- Çerçeve 3 üncü maddesi; kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda yürürlüğe ilişkin kısmı 5 inci madde olarak, yürütmeye ilişkin kısmı ise 6 ncı madde olarak aynen, kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Sait Açba</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Hasan Fehmi Kinay</i>
Afyonkarahisar	Bursa	Kütahya
		(Bu raporun sözcüsü)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Süreyya Sadi Bilgiç</i>	<i>Halil Aydoğan</i>	<i>Sadık Badak</i>
Isparta	Afyonkarahisar	Antalya
	(Bu raporun sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Günal</i>	<i>Ali Osman Sali</i>	<i>Cahit Bağcı</i>
Antalya	Bahkesir	Çorum
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Yüksel</i>	<i>Necdet Budak</i>	<i>Alaattin Büyükkaya</i>
Denizli	Edirne	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Esfender Korkmaz</i>	<i>Mustafa Özyürek</i>	<i>İbrahim Hasgür</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
Üye	Üye	Üye
<i>Harun Öztürk</i>	<i>Tuğrul Yemişçi</i>	<i>Mustafa Özbayrak</i>
İzmir	İzmir	Kırıkkale

Üye	Üye	Üye
<i>Muzaffer Baştopçu</i>	<i>Mustafa Kabakcı</i>	<i>Mustafa Kalaycı</i>
Kocaeli	Konya	Konya
Üye	Üye	Üye
<i>Ferit Mevlüt Aslanoğlu</i>	<i>Ömer Faruk Öz</i>	<i>Erkan Akçay</i>
Malatya	Malatya	Manisa
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Er</i>	<i>Gürol Ergin</i>	<i>Münir Kutluata</i>
Mersin	Muğla	Sakarya
Üye	Üye	Üye
<i>Kadir Tingiroğlu</i>	<i>M. Mustafa Açıkalın</i>	<i>Osman Demir</i>
Sinop	Sivas	Tokat
Üye	Üye	
<i>Kerem Altun</i>	<i>Abdulkadir Akgül</i>	
Van	Yozgat	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE İSTATİSTİK KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1- 10/11/2005 tarihli ve 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanununun 13 üncü maddesinin yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra sekizinci fıkra olarak eklenmiştir.

“Dış ticaret istatistiklerinde dolaylı tanıma ile gizlilik kapsamına giren veriler için bu gizlilik hükümleri, istatistikî birimin kendisine ait verinin gizlenmesini talep eden yazılı başvuru halinde uygulanır.”

MADDE 2- 5429 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- Bu Kanun ile 5429 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine eklenen sekizinci fıkra hükmü, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Başkanlıkta mevcut önceki yıllara ait veri ve bilgiler hakkında da uygulanır.”

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN
**TÜRKİYE İSTATİSTİK KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1- 10/11/2005 tarihli ve 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 8 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Cevap verme yükümlülüğü ve sınırları

MADDE 8 - İstatistikî birimler, ülkenin ekonomi, sosyal, demografi, kültür, çevre, bilim, teknoloji ve ihtiyaç duyulan diğer alanlardaki resmi istatistikleri üretmek üzere, Anayasa’da belirlenen temel haklar ve ödevler çerçevesinde, kendilerinden istenen veri veya bilgileri, Başkanlığın belirleyeceği şekil, süre ve standartlarda eksiksiz ve doğru olarak ücretsiz vermekle yükümlüdür.”

MADDE 2- 5429 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Dış ticaret istatistiklerinde dolaylı tanıma ile gizlilik kapsamına giren veriler için bu gizlilik hükümleri, istatistikî birimin kendisine ait verinin gizlenmesini talep eden yazılı başvuru halinde uygulanır.”

MADDE 3- 5429 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 54 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“b) Hane halkı veya bireyler dışında kalan diğer istatistikî birimlerle yapılan araştırmalarda işlenmesi durumunda binbeşyüz Yeni Türk Lirası,”

MADDE 4- 5429 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- Bu Kanunun 13 üncü maddesinin sekizinci fıkrası, bu maddenin yürürlük tarihinden önceki veri ve bilgiler hakkında da uygulanır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Adalet Bakanı

M. A. Şahin

Dışişleri Bakanı V.

B. Atalay

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. Yazıcı

Devlet Bakanı V.

M. Z. Çağlayan

Devlet Bakanı

M. Şimşek

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı V.

K. Unakıtan

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

N. Ekren

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

Devlet Bakanı

M. S. Yazıcıoğlu

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. Z. Çağlayan

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

